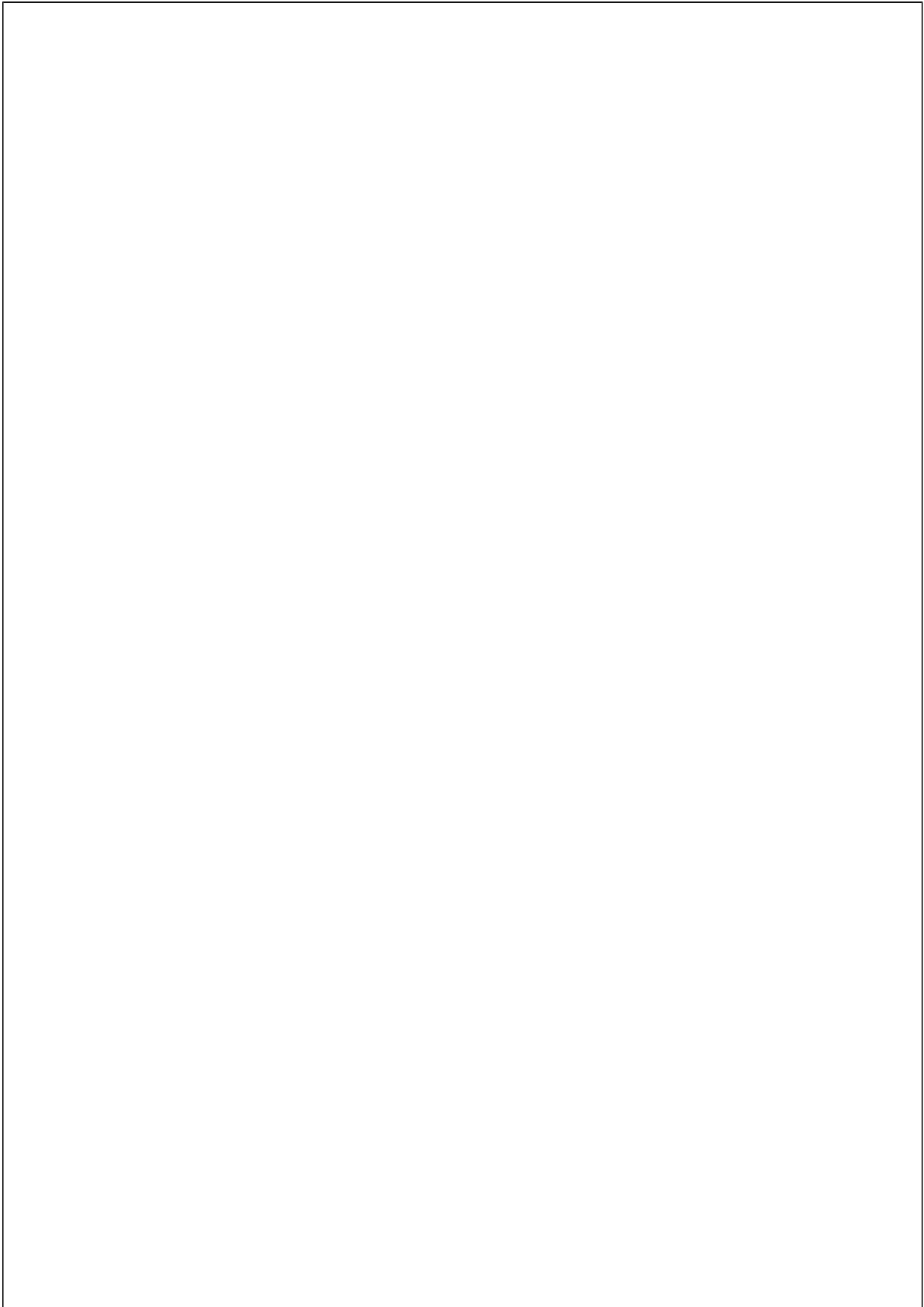

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/244025,Piaty-dzien-Wyjazdu-Pamieci-Gusen-30-maja-2026.html>
18.06.2026, 22:20

[Następny](#)

[Powrót](#)

Piąty dzień Wyjazdu Pamięci - Gusen, 30 maja 2026

30.05.2026

W ostatni dzień uczestnicy Wyjazdu Pamięci udali się do Gusen. To wyjątkowe miejsce dla Polaków. To właśnie w tej malutkiej osadzie, przez którą przepływa rzeka Gusen i znajduje się kamieniołom o tej samej nazwie, Niemcy na początku 1940 r. utworzyli niezwykle ciężki obóz koncentracyjny dla zagłady polskich więźniów politycznych. Osadzeni w nim więźniowie pracowali niewolniczo w pobliskich kamieniołomach Gusen i Kastenhofen, a od 1943 r. byli także niewolniczo wykorzystywani do pracy w zakładach zbrojeniowych niemieckich firm Steyr-Daimler-Puch oraz Messerschmitt, których hale produkcyjne w latach 1943-45 wybudowano wokół rozrastającego się KL Gusen.

Obecnie na większości terenów po byłym obozie koncentracyjnym Gusen znajduje się gęsto zaludnione osiedle mieszkaniowe, które cały czas jest rozbudowywane, pochłaniając ostatnie wolne działki wokół byłego obozu. Stan ten jest wynikiem powojennej dewastacji tego miejsca przez władze sowieckie oraz celowej zabudowy tego obszaru przez austriackie budownictwo jednorodzinne przy aprobachie gminy Langenstein i rządu Republiki Austrii po 1955 r. Najbardziej jaskrawym przykładem tej dewastacji pamięci jest budynek byłej komendantury obozu tzw. Jourhaus, który obecnie pełni funkcję domu jednorodzinnego, podobnie jak budynek byłego obozowego domu publicznego.

W zwartej grupie dotarliśmy do Memoriału Gusen, gdzie pod krematorium rodziny więźniów KL Gusen mogły złożyć kwiaty i upamiętnić swoich bliskich. Po emocjonującej pełnej wzruszeń wizycie grupa udała się na zwiedzanie wystawy stałej Memoriału Gusen, opowiadającej o historii tego miejsca. Podczas jej zwiedzania główną uwagę zwracały przerażające fotografie z wyzwolenia w maju 1945 r. obozu przez wojska amerykańskie. Wizyta w Memoriale, który w dużej mierze powstał dzięki staraniom polskiej strony, była okazją do zadumy i refleksji, ale również do analizy sposobu prezentacji tej trudnej tematyki przez Austriaków. Po terenie byłego obozu oraz wystawie stałej oprowadzał uczestników pracownik IPN Tomasz Cieślak.

KL Gusen był obok macierzystego KL Mauthausen obozem trzeciej, najwyższej kategorii represyjności. Był przeznaczony dla więźniów „nie rokujących jakiegokolwiek poprawy”. Został zbudowany dla polskich więźniów politycznych. Ostatecznie w latach 1940-45 trafiło do niego ok. 71 000 osób z 27 krajów, z czego śmierć poniosła połowa z nich. Zginęło tam najwięcej Polaków. Według badań Stanisława Dobosiewicza z 35 000 osadzonych tam naszych rodaków zginęło 27 000. Jest to zatrważająca statystyka działalności tego obozu. Można śmiało określić KL Gusen jako obóz zagłady polskiej inteligencji. KL Gusen został wyzwolony przez wojska amerykańskie 5 maja 1945 r. Był obok KL Ebensee i KL Mauthausen jednym z najdłużej funkcjonujących obozów koncentracyjnych w III Rzeszy.

Tekst: Tomasz Cieślak

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Poznań

Relacja

Powiązane wiadomości

Wyjazd Pamięci do KL Mauthausen, KL Gusen, KL Ebensee, Steyr i Zamku Śmierci Hartheim w Górnej Austrii - 25-30 maja 2026